

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :
 Na celý rok --- 4 koruny --- hal.
 Na pol roka --- 2 " --- "
 Na štvrt roka --- 1 " --- 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
EDVARD SÁNDORFI.

Redakcia a vydavateľstvo :
 Budapest, VIII. ker., József-körút 35
 sem sa majú posielat' predplatky, jako i dopisy do novin,
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Otvorenie sv. brány v Ríme.

Niekoľko uprimných slov ku vol'bám rychtárskym.

Sem i tam čítať v novinách, že niekde sa už odbavily volby na rychtárov, no ale nie všade. Myslím, že nebude zbytočné ku objasneniu tej vážnej a dôležitej otázky niečo predniesť. — Opa-
kujem: vážnej otázky! Lebo rychtárovať zna-
mená, prvý obecný úrad zastávať, spravovať a
riadiť obec, pravdu vysluhovať a ju tak bohatému
jako aj chudobnému jednako merať, práva tak
jednotlivých jako aj celej obci hájiť — ku čomu
aj niečo zo zákonov treba vedieť. Jedným slovom
na poriadku, na spokojnosti a blahobytu občanov
pracovať.

Nie ale jako si niektorí myslia, len pečať,
kassu — a či mám povedať škrynkú obecnú —
lebo obyčajne prázdne bývajú, prijať a u seba
držať; buben asnaď tiež vo svojom dome mať,
pánom rychtárom sa môcť titulovať, diurná be-
dlive do vaku strkať, pri každom odkúpe alebo
odpredaji prvý vycediť; pri preliminároch a vy-
beraní daňe jako drevená socha mlčanlivo sedieť
a svoje meno jako-tako načarbať vedieť. — To
uľahodí aj kravský paslier.

Však ale mnohí, len to druhé pred očima
majú a keď sa im ešte len nejaké paperie začne
pod nosom ukazovať, už na rychtárstvo myslia.
Preto sa stáva, že kadejaký gazdík, ktorý nie-
komu zo dve zo tri stovky požičal, alebo pri boku
rychtára nejakým prisažným bol, ba možno len
niekedy na rozkaz rychtára, ľudí ku zasadnutiu
svolával; možno niekedy pri obci mena popisoval,
alebo v lese pečate na dreva pribíjal; viac
rázy bubnoval, alebo niekedy pri oldomáši na-
lieval: už sa domnieva a si do hlavy naberie, že
by on veru mohol byť rychtárom; a keď mu ešte
jeho žena povie, jaký je on chlap a koľko má,
no, vtedy už nevie si páru v obci. — Pritom
všetkom ale, možno — jako sa hovorieva — ani
dunstu nemá o vážnom stave a povolaní jedného
rychtára. I začne sa potom uhánanie a pretieka-
nie o rychtárstvo a deň po deň sa prípravy ro-
bia. A jako sa to stáva? Nuž s pijatikou. Taký
hneď na javo dá svoju slabosť. Nemohúc sa to-
tižto opreť na svoje dobré zásluhy, ani na pekný
ráz (karakter) ani na svoju schopnosť, lebo z toho
poteraz nič nedokázal, uchopí sa teda veru nie po-
chvaly hodných a nie šľachetných prostriedkov.

Už zavčasu sa začína podlizovať, napájať,
traktovať; seba vychvaľuje, starého rychtára kde-
tu pohaní, potupí, že je taký a taký a že on by
to ináč robil a inakším bol. Keď príde slúžny do
obce, napred sa tisne, ustavične milým, usmia-
tým a poníženým sa robí, keď sa pokloní, až
dobře čelom o zem neudre. Ba, jako som v istej
obci bol počul, vidiac jeden, že málo má nádeje
ku rychtárstvu ešte i od pána slúžneho, bedá-
kajúc riekol ku slúžnemu: «Ale pán slúžny! veď
so mnou môžu robiť čo chcú». Iný zase vo svojej
zlosti, ba vzteklosti natolko sa zabudnúť, že za-
budnúť na všetkú kresťanskú lásku, pred svojím
spoluobčanom, ktorý proti nemu bol, klaknul,
dva prsty hore pozdvihol a sa zaprisahal, že ho
musí zničiť.

Teda mešťania a občania! Otvorte dobre oči
pri rychtárskych volbách. Treba takých volíť, ktorí
by nie pre svoj zisk uradovali, ale ktorí v pra-
vom smysle pochopujú vážne povolanie rychtar-
ské a pred očima majú blaho ľudu a nie svoj
gágor a kešeň.

1. Volte človeka nábožného a striezlivého!
Takýto bude dbať o to, aby bezuzdná mládež v
noci so svojím hulákaním a výstupkami nezne-
pokojovala občanov a neolupovala dievčence o
jejich čnosti, ale aby o deviatej hodine všetko do
domu sa pratalo. On prísne zakročí aj na svevol-
cov, ktorí v chráme pobožných veriacich so svo-
jim neslušným chovaním znepokojujú.

Striezlivý rychtár, nebude v obecných po-
čtách rad po rad udávať: tam sme boli, zjedlo
sa a vypilo sa tolko; tam sme predávali, skefto-
valo sa — tolko, plot sme dali popraviť, minulo
sa v krčme — tolko; na obecnom alebo škol-
skom dachu zapláťali sme diery, s majstrom vy-
pilo sa — tolko; lavica sa prefahovala cez potok;
na oldomáš — tolko; pri sošivani puknutého
hubna, majstroví na potúzenie — tolko. Čo nie-
kedy do hromady, v chudobnej obci i na 300,
alebo i viac korún výnde.

2. Volte si rychtára, muža schopného a ši-
kovného, ktorý rád čítava a nie kadejakého ma-
meľucha. Muža, ktorý sa nedá za nos vodiť od
hocakého prázdnej hlavy kriklúňa a daromného
brecháča. Takýto potom si bude vedieť i v ťažších
záležitostiach sám rozsúdok utvoriť; najde všeli-
jaké spôsoby, jako by mohol zlému v obci od-
pomôcť a kde sa len dá, osoh priniesť. — On si

i zo zákonov niečo prečítá, aby, kde treba, múdro sa ozvať vedel a práva jednotlivých a celej obci zastávať. On bude vedieť i zafaté hlavy o dobrom presvedčiť.

3. Voľte si rychtára spravodlivého, ktorý bohatému a chudobnému jednako bude merať. Spravodlivého človeka, keď je aj prísny a niekde aj pritrpkko dá okúsiť svoju moc a spravodlivosť, ľudia sa boja, ale ho aj milujú a každý poriadny si ho vysoko váži.

4. Voľte si rychtára muža, ktorý je smelým a rozvážlivým duchom nadaný a nie labylizáča a zbabelca, ktorého i baba postraší. Vtedy sa nepopováži tak ľahko ani ten, ktorý je i v drahších šatách oblečený, niečo na obec natisnúť alebo od obci žiadať, čo je bezprávne, ba proti zákonu. Na takého sa občania s dôverou uspoliehajú.

Rozvážte si drahí rodáci dobre tú tak vážnu a dôležitú vec!

Pamätajte, že v rukách rychtára je nie malá moc složená! Veľmi mnoho závisí v obci od rychtára! Dobrý rychtár môže moc a moc dobrého pre obec urobiť, zlý rychtár, zvlášte piják, už viac rázy mnohému zlému, ba všeobecnej biede a núdzi bol príčinou. I to sa už dokázalo, a to mnohokrát, že ináč striezliví ľudia, keď rychtárovali, stali sa pijáci. A prečo? Preto, že boli ľahkomyselní, s obecnými majetkami nešafarili svedomite. Aby sa jednotlivým zapáčili, aby ich chválili, pri hocakom bagateli oldomáše robili a ponevác i oni prítom museli, ba možno i radi chceli popíjať — a popíjať, stalo sa, že neskorej až logali a moc cudzého prelogali. — Preto na bok s pijatikou! Pri voľbe rychtára sa jedná o šťastie a blahobyť celej obci! Nehľadte tak na osoby, viac na vlastnosti!

Dunajecký.

POLITICKÉ CHÝRY.

Egána chcú zažalovať. Pre tú reč ktorú Egán v Munkáčeve držal, chcú ho teraz židia: akýsi dr. Leopold Kiss a jeho spoločníci zažalovať, lebo že v reči tej búril proti vierovyznaniu židovskému.

Tomu sa nemáme čo diviť. V Uhorsku, ktoré je dľa výpovede samých židov «zlatá krajina» pre židov, to už ináč nesmie byť.

Egán síce len v tom sa previnil, že porozprával o židoch čo vedel zo zkušnosti, a dokázal, že príčina úpadku malých Rusov sú židia. Za toto ho minister nemohol trestať; to by mu ani židia sami neboli dovolili, aby snád nepobúril sa následkom toho svet proti židom.

Keď už ale trestať nemohol, musel dať židom úplné zadosťučinenie skrze to, že verejne na sneme odprosoval pánov židov, a prizvukoval, že vláda všetko čo by bolo židom proti srsti, považuje za nevlasteneckosť, a sľuboval ochotne, že vláda bude dobre strážiť, aby sa podobné volačo nikdy viac nestalo.

Bola o tom reč, že Egána minister odstráni na pekný spôsob, že mu totiž dá inú prácu na takom mieste, ktoré je dobre vzdialené od krajov maloruských.

Len že dozvedel sa, že maďarskí magnáti strojá sa na úctu Egána banket (hostinu) zariadiť, jestli by ho minister presadil. Preto potom to preloženie vystalo.

Jakože by ale mohli páni židia byť spokojní s týmto? Veď jejich židovské noviny píšu, že Egán pomaly pokazí všetky kupectvá a krčmy židovské, a chudáci židia môžu vraj potom po pýtání chodiť. Zavesili teda pánu Egánovi pravotu na krky, aby mal sa o čo starať, a nelámal si hlavu nad biedou vycicaných kresťanov.

Nuž tak hľa sa to u nás robí! Pri všetkom len žid, a bez žida nič.

Je zvláštne aj to, že maďarské noviny ani len slovička viac nepíšu o Egánovi. Židta im to nedovolia. Treba je mlčať s tou vecou, aby sa ľud neprebudil zo zaslepenosti. A veru škoda je tu mlčať. Veď Egán buďto pravdu hovoril, alebo klamal v reči jeho. Uverejniť treba teda celú tú reč, nech potom svet súdi o nej, či už pre dobre židov, alebo proti nim.

Vojna v južnej Afrike. Anglické hlavné mesto je celé pobúrené následkom radostného pre Angličanov chýru jedného. Roberts, generál anglický poslal z Afriky tento telegramm:

«Kronje dnes (27. febr.) ráno na úsvite so všetkým vojskom svojim sa poddal.

Kronje ako väzeň je v mojom tábore.

Pravdivý počet jeho vojska udám pozdejšie».

Ľudia, keď v Londíne toto úradne vyhlásili, akoby boli rozum potratili od veľkej radosti. Po uliciach všetko bolo veselé: spievali, smiali sa, rečnili od radosti. Pravda je síce že sa mali aj čomu tešiť. Ten Kronje stál ich mnoho životov. Asi 12 dní bránil sa ako lev proti Angličanom, ktorí ho z troch strán naraz napádali. So svojimi 8 tisícmi stál obkľúčený od nepriateľa, ktorý mal vojska proti nemu 50—60 tisíc. Z obúch strán padlo sila vojakov. Angličania len za jeden deň ztratili raz asi okolo tisíc mužstva. Vtedy už aj sami Angličania zriekli sa nádeje na víťazstvo. Kronje občakával len pomoc. Túto však neobdržal, lebo len s jednej strany bol prístup do jeho leženia, a Angličania dobrý pozor dávali aby mohli pristaviť vojská na pomoc idúce. — Angličania naposledy veľmi z blízka strielali z kanónov na Búrov, že diviť sa môžeme, že vôbec ostal z nich kto na žive.

Kapitulovanie Kronjeho značí veľkú premenu vo vojne Africkej. Myslíme že sa vojna chýli ku koncu nešťastlivému pre malý národ Búrov.

Hlavný veliteľ búrsky Joubert môže síce Angličanom sa tiež odplatiť, ale na víťazstvo Búrov konečné teraz už nemôžeme viac myslieť.

Radostný pohyb.

Kto na horných stranách Uhorska medzi ľuďmi žije a s ním sa každý deň potýka, neni možno aby sa netešil, keď vidí, jako náš ľud, čím ďalej tým viac nahliada pravdu toho porekadla: pomáhaj si človeče aj Pán Boh ti pomôže. Áno, so dňa na deň rozmnožuje sa počet tých, ktorí nahliadajú svoju doterajšiu ľahkomyselnosť, a svoj život nabudúce premeniť a polepšiť chcú, ktorí uznávajú, že všelijaké kresťanské spolky, jaké sa teraz všade zakladajú, povolané sú k tomu, aby ľud z pazúrov krémárskych vytrhnúť bol. A preto aj neni div, že kde sa spolok sv. ruženca a kresťanskej strízelivosti, alebo úverkový zakladá, tam židov strach a hrôza prechádza, lebo tam jejich krémy a sklepy prázdne zastávajú.

Ale nie menej radostné je aj to zmýšľanie pospolitého ľudu, že kde ku pr. spolok úverkový neni, tam ľud všetko radšej kupuje u kresťanského krémára, sklepníka, jako u žida. Vidíme neraz, že keď ten chudbný roľník ide do susedného mestečka si niečo zakúpiť, poobzerá sa, že či tam nenie volakde kresťanský krémár, sklepník, kresťanský pravotár a lekár, a kde sa takito najdu, radšej ide k nim jako ku krémárovi, sklepníkovi, pravotárovi alebo lekárovi takému ktorý je žid. Náš hornouhorský slovenský ľud predtým tento rozdiel nerobil, ohľad na to nebral, či je kto žid alebo nie. A teraz až veľmi hľadí na to. Nuž odkiaľ že táto premena?

Premena táto počiatok svoj vzala v roku 1896. pri krajinských voľbách. Náš slovenský ľud pri tých smutnej pamäty voľbách až veľmi za zlé mal židom, že títo nien hromadne sa pripojili ku garde Bánffyho, ale ešte s husármi Bánffyekými spojení, za kresťanské zásady bojujúcu ľudovú stranu všemožne prenasledovali a utlačali. Veď sa ešte dobre rozepamätáme, jako pri tých voľbách občanov vo volebnom svojom práve prekázali, a keď ich zakúpiť nemohli, jako z ných posmech robili, jako na nich pľuvali, jako ich kopali, bili. A jestli by tí ubohí utrúpení voličia neboli brali ohľad na tam prítomnú vojenskú zbraň, veru nie pre jedného plujúceho, tie voľby navždy pamätlivé by byly zostaly. Ale jestli už ten utrúpený ľud za toto o pomstve do neba volajúce trieznenie zadostučenia obsiahnuť nemôhol, tisíce a tisíce utrúpených, uzímených, umoknutých a vyhľadovaných občanov tam pod holým nebom na hlas volali: No, veď to vy ešte obanujete! A hľa, vtedy učinené sľuby teraz uskutočniť sa začínajú. Hľa, teda voľby v r. 1896-tom prevedené, zavdaly príčinu tomu radostnému pohybu, ktorý čím ďalej tým viacej sa rozširuje, a ktorého heslo je: **«Kresťania, kupujte len u kresťanov»!**

A čím úzkostlivejšie budú sa naši židia liberálnej strany pridržať, čím viacej ju podporovať budú, tým viacej sa zošklivia v očiach kresťanského ľudu, a spolu oni sami snáď aj nechcejú budú prispievať ku ďalšiemu rozšíreniu toho radostného pohybu, ktorého heslo je: **«Kresťania, kupujte len u kresťanov»!**

Ku takémuto smýšľaniu náš hornouhorský ľud núti nie nenávisť, nie pomstva ale samoochrana. Naše

kresťanské náboženstvo nie len to hovorí, aby sme aj našich nepriateľov milovali, ale aj to hovorí, že kto o svojich sa nestará, že ten horší je od pohana!

Radostný tento pohyb neni slamený plameň; so dňa na deň sa viac a viac rozširuje, a preto mu aj veľkú budúcnosť sľubujeme. Vieme, že kupectvo bol ten spôsob vyživenia, kde kresťan k ničomu prísť nemôhol. Aj to vieme, že kupectvo bolo to, kde židia tak náramne sbohatli, že, — jako sa hovorí — v posledných 30 rokoch blízo jednu štvrt celého krajinského majetku nadobudnúli, ba v niektorých čiastkách krajiny ešte aj viac. Na tento radostný pohyb nech nezabúdajú kresťanskí rodičia, menovite tí, ktorí svojich synáčkov za drahé peniaze nechajú vysoké školy študovať, aby so svojich synáčkov úradníkov biednych vychovali. Na budúce nech ich kupectvu nechajú učiť. Známe mnohé väčšie dediny a mesteká na horných stranách, kde jeden kresťan dost chatrný sklep otvoril, a za krátky čas sklep rozširovať musel, lebo ľud húfom sa k nemu valil, aj preto že je kresťan, aj preto že uňho všetko o krajciar o dva lacnejšie bolo. A preto vyzývame všetkých kresťanských sklepníkov, nech na toto ohľad berú, a v ktorej obci ešte úverkový spolok alebo kresťanský sklepník neni, čím skorej tam nech sklep otvoria, a neobanujú. (Tak smýšľal som i ja, a už v obrazotvornosti mojej videl som, jako sa budú po našich stranách rad-radom otvárať nové kresťanské obchody, a jako do týchto svedomiti kresťanskí spolubratia sa valit! Súdil som totiž dľa úkazok. Veď nemožno zapierať, že za pár týždňov aj mesiacov skutočne pri takých nových kresťanských obchodoch išlo to živo ... a keby ľud bol vytrval, bolo by pomaly prešlo kupectvo do rúk kresťanských. Žiaľ Bohu! dnes mám ja o tejto veci docela iné náhľady! Prečo, prečo nie, neviem, ale tak sa vec má, že ľudia sa prinavracajú svojim milým židom. Mohol bych z Liptova, z Trenčína, z Nitrianska aj z Prešporskej mnoho príkladov uviesť, ale to neučiním až budem prinútený; až budem docela istý o tom, že na vyslobodenie ľudu nášho z pazúrov židovských ani len pomysleť viac nemôžeme. A je to už blízko! Ľudia nerozmýšľajú, alebo dobrovolne a vedome chcejú zostať v otrockej nečinnosti a slepote; nemajú srdce a citu zrieť sa židovskej grácie k vôli pozdvihnutia sa kresťanstva. Ešte povedia — a to mnohí — «Kresťan — vraj — je horší, jako žid»! No môj milý brachu, keď ty vidíš jako židom rohy narástly, a keď vidíš jako kresťanstvo pod jejich palicu došlo, a predsa takto máš chuť ešte rozumkovať a rozdiel robiť; nuž maj sa dobre aj s tvojím rozumom, aj s tvojou kresťanskosťou, aj s tvojím závistlivým pre svojích — a otrockým pre židov srdcom! A keď jeden povie že «Kresťan horší jako žid», nuž všetci potom to isté hovoria, jako za jednou vranou ostatnie všetky jednako kváču. Tak práve mysleli a rozumkovali aj Haličania, a dnes ich niet, tak práve aj Russinci a sú preč! A Boh nech mňa potresee jestli aj Slováci tak nepochodia ak len rozumnejší, svornejší, kresťanskejší život nezačnú, ak len nebudú spolu-

ctiť, spolutrpeť, vzájomne si odpúšťať jako dobré deti jednej Matky: viery totiž kresťanskej Spasiteľom založenej! Red.) Je to naša povinnosť, aby kresťan kresťana všemožne podporoval. Učme sa od židov. Pozrite ich, jako sa podporujú, jako jeden druhého zastanú. V tomtom ich aj my nasledujme!

Že židia jako z kupectva zbohatli, toho zrejmy dôkaz nám uverejnil Jozef Emödy, predseda spolku gazdovského nitrianskeho. Tento múdry pán v jednom zasadnutí spolku gazdovského o tom prednášku mal, že jak velká je to škoda pre vlasť a pre spoločenský život, že ku pr. v nitrianskej stolici medzi zemanskými starodávnymi strednými majetkami, ktoré od 200—500—1000 uhorských holdov obnášajú, že teraz už skoro všetky tieto majetky do židovských rúk prešli.

Pán Emödy podľa okresov nitrianskej stolice nasledujúci výkaz zostavil:

Jaký okres?	Koľko zemanských majetkov je v ňom?	Koľké majetky sú v židovsk. rukách?	Koľké maj. sú ešte v kresť. rukách?
Novozámský	36	25	11
Frašťacký	55	45	10
Miavský	4	2	2
Topoľčanský	75	62	13
Nitrianský	114	84	30
Žabokresťský	32	18	14
Piešťanský	25	22	3
Skalický	10	9	1
Senický	25	13	12
Vágselský	25	10	15
Novomeský	34	23	11
Nové-Zámky	6	2	4
Nitra	4	3	1
Skalica	2	1	1
Súhrnne:	479	337	142

(Tento výkaz ukazuje nám len také majetky, ktoré z rúk zemanov ako celé prešli na židov. Ale koľko je takých boháčov zemepánov židovských, ktorí svoje panstvá len s malých roľičiek chodubných gazdíkovi postkalkali! Takých je ešte viac! Red.)

Nuž či nie je to smutný výkaz pre nás kresťanov? A keby ešte niekto vzal si unovanie, a zostavil by podobné výkazy aj z iných stolíc, veru by sme videli, že inde židia ešte aj viac nadobudnúli majetku kresťanskeho.

Nuž a jako sa to stalo, že tieto starodávne zemanské stredné majetky jeden za druhým do nekresťanských rúk prechádzajú? Nuž tak, že páni naši zemani nerád sa zaobierajú s obrábaním ról. Tešia sa keď môžu svoj majetok dať do árendy, a oni si hľadajú nejaký úrad, aby bez starosti žili. A v tomto by ešte nebolo nič zlého, lebo veď nie každý sa rozumie do obrábania ról, nie každý má k tomu chuť alebo peniaze, aby svoj majetok investoval. Ale to už veľká chyba bola od našich pánov, že svoje obyčajne len židovi dali do árendy, ktorí — česť výnimkám — obyčajne tak gazdovali, že oni pri árende zbohatli, a majetok na vnivoč obrátili, a potom ho obyčajne za ľavnú cenu odkúpili. Takto to bolo doteraz. Na budúce to už ináč musí byť. Čo si židia dovčulku nado-

budnuli, to je jejich majetok, o ktorý ich pozbaviť nikto ani nemôže, ani nesmie. Kresťania majú sa len o to starať, aby tie majetky, ktoré sú ešte v kresťanských rukách, aby v takých aj na budúce zostávali. A preto upozorňujeme občanov kresťanských, že jestli by niekde stredný (alebo zemanský) majetok mal prísť do árendy, nech sa mocnejší občania poshovárajú, nech zajdú majiteľovi, a povedia mu, že čo dá nekresťan, to aj oni dajú, A jestli sa im vec podarila, nech na tom stoja, aby árendu riadne platili, lebo jestli dobrého árendáša chýr ďaleko ide, zlého ide ešte ďalej. A jestli niekde jednoduchý roľníci majetok vyárendovali, a árendu riadne neplatia, druhý majiteľ keď to vidí, s roľníkmi kresťanskými pri vyárendovaní svojich ról ani do reči sa nedá. Nadovšetko upozorňujeme kresťanských roľníkov, že jestli kňazské majetky: jako biskupské, kapitulske a farárske majetky dávajú sa do árendy, nech všetko urobia, aby ich oni a nie nekresťan dostal. Čo za taký majetok árendy dáva nekresťan, to isté aj kresťanský roľníci a gazdovia dať môžu. Jestli ale niekde príde majetok do predaju, nech podobne všetko urobia, aby si ho kresťanský občania kúpili a medzi sebou rozdelili. Pri väčších majetkoch banky aj na amortizovanie peniaze vďačne im požičajú. — Na takýto spôsob ratovať budeme aspoň tie majetky, ktoré sú ešte v kresťanských rukách. Aby sme ale tým istejšie ku tomu prišli, potrebné je, aby sa náš ľud hromadne zriekol pálenky, ktorej — Bohu žiaľ — až veľmi oddaný je. Spravedlivý.

Poznámka Redakcie! Čo tu p. pôvodca v posledných riadkoch o tej pálenke hovorí, to aj my podpíšeme. Židia pravda by to nepodpisali, oni bez kréiem a bez pálenky nemohli by medzi Slovákmí bohatnúť. — Ale urobíme poznámku na to vyárendovanie majetkov zemanských a kňazských. Ovšem že je povinnosťou roľníkov aby spoločne sa chytali na takéto majetky; lebo pri dobrom poriadku vždy lepšie musia pochodiť jako žid, ktorý potrebuje išpánov, bírešov a iných drahých sluhov. Lenže náš ľud nevie spolkovite hospodáriť a výhodám novšieho hospodárenia sa nerozumie. To je jedno. Druhé ale je, že keď roľníkov prihováráme ako kresťanov ku smelosti: nezabudnime pripomínať ale aj tým pánom, zemanom, biskupom a iným kňazom, aby aj oni jednali po kresťanský, lebo veď im je to ešte ľahšie! Veru len dobrej vôle by bolo treba a išlo by to! Nemôžeme pochopiť, prečo by to bol hriech kresťanom dať do árendy majetok bárs aj o voľačo lacnejšie jako židovi! Či páni nemusejú po kresťanský sa chovať oproti ľudu? Vieme že sa boja, lebo náš ľud platí nechce. Ale mohli by dať požiadavku intabulovať, a keď árendátor ani tú skrovnú árendu by neplatil, nuž vtedy mu vypovedať, lebo nesvedomitý človek iného nezaslúži.

Soznam milodarov na kostol P. Marie na H. Levočskej.

Podáva: Ján Straka.

Z Poľova, Ondrej Orosz sberka 42 kor. 60 halierov; z Trstenej, Anna Mokoš 2 kor.; z Ružomberku, Alžbeta Hiroš 10 kor.; z Veľkých Šuran, Vencel Kuratko 2 kor.; z Považského Podhradia, Štefan Vozatar 1 kor.; z Gelnici, Terezia Zajac 1 kor.; z Veľk. Strice, Mária Podoba 1 kor.; z Oravskej Osady, Mária Kisel 2 kor.; z Kolthy, Marek Tóth, farár 6 korun.

BESEDNICA.

Lalia.

Laliôčka, lalia!
keď ňa vidím, smutný ja.
Inšie kvietky čerstvé, bystré,
každý pôvab, krásu vystre.
Len ty v stave choroby
tratiš z vnady, spanilosti, ozdoby.

Pozri sestry, družinu,
tie nechradnú, nehynú,
tešia sa zo žitia blaha.
Ty milý tvor, ľubosť drahá,
kariješ oči navidom —
páľou slnka, či povetria snáď stydom?

Zkiaľ ten neduh, premena,
žeš' nechutná, zronená?
Ký osud ňa žerie, kvasí,
že sa mijaš, biedna, mdlá si?
Požaluj sa, ó, povedz,
ký ňa strelil, srdce ranil ňas — lovec?

Hľaď, vrstovníc skvelý rod:
smes radosti, jas, hmyrot.
A ty v tichom kvačíš kútku,
v ustavičnom dlíš zármutku.
Čo ti schádza, čo sa chvieš?
Šeptaj, šuškej, ak čo vieš.

Ach, nemý si, bôľny kvet,
v ústkach tvojich vety niet.
Avšak dúfaj silne, stále,
čas ukája túžby, žiale —
skytne lieku života,
zotavíš sa zúbožená sirota.

Dhomír Polský.

Dobré slovo a dobrá rada pre vdovy, čo ale vdovcom nijak neuškodí.

Dľa zkušenosti Janka Chorľavého.

2. §. Jestli si ale od mužského o dobrý odsek času staršia ku pr. o dve stotočné desiatky — čo ti tak starostlivo ľubiš zatajiť alebo odškriepiť — vtedy obyčajne manželstvo a vydaj tvôj nebude v dobre dlho zotrvať. Kunštovná láska a vernosť chytro vypáchnu a vyvetria. Tej trošku červenkavej farby, čo ti z prvého manželstva snáď len z poľutovania na líčach zostalo, tá veru

chytro vybledne a vyprší ako zo starej sliepky perie a zostaneš starou babou so žltou farbou na tváry, a tvoje prázdne zuby ku tvojej kráse málo čo prispejú a brázdy čela tvojého a pokrčená koža tváre tvojej vykričí na teba, že si ty už len veru stará a studená baba ako žaba! A tvôj mladý a ešte čerstvý druhý pán manžel sa hanbí za teba, keď s tebou po ulici ide lebo si stará, a ľudia ňa držia za jeho matku a muža tvojho za tvojho syna, čo ho veru až na zbyť mrzí, lebo prstom ukazujú naňho, že teba len pre peniaze vzal a že ty si chlipná ktorá jedného muža nemala ešte dosť, a to sa ľuďom na starej babe veľmi oškliví.

A potom ty si myslíš, že ponevác si staršia teda aj múdrejšia, že ti v dome žiadneho nemusíš poslúchať, tým menej od teba omnoho mladšieho pána manžela. A pán manžel obyčajne tiež nemá mnoho appetitu teba poslúchať, z čoho je potom rozbroj a muž potom s tebou tak bude robiť ako to ti robíš so starou duchnou. V starej duchne perie už není viac elastické, ono sa len v kope drží — práve tak ako stará baba — ty vtedy vynesieš duchnu von na povetrie a s pálicou dobre a náležite vybúcháš duchnu, by perie sa po celej rozišlo a sa v kope nedržalo. — Nuž aj muž to tak s tebou spraví, vynesie starú babu von na povetrie, vyhodí ju z domu a s pálicou po chrbáte vyklope, by elastičnejšia a ohybkejšia jej vôľa v poslušnosti zostala. — Nuž a to je v obci skandál a smiech, a každý to vyluftovanie takéto tebe dopraje z celého srdca svého, z celej mysli svej a z celej duši svojej čo tebe muž naložil na chrbát zo všetkej sily svej.

A potom vieš že mnohý taký manžel pri takej starej «klepsidre» ako si ty, príde strašlivo do pokúšenia, že sa jemu iné ženy lepšie ľubia ako ty. Aj dostane on zlé žiadosti v srdeci svojom, žeby si čím skôr zomrela, aby on sebe mohol zase mladú vziať, a ty pritom upadneš do veľmi jedovitej žiarlivosti akonáhle zbadáš, keď sa tvôj mladý muž ku pr. so služkou tvojou v pokoji vypráva, lebo si myslíš že muž by mal surovo, grobijansko na služku ručať, keď on má byť dobrým mužom.

3. §. Keď sa chcú vdova a vdovec sobrať, ktorí majú už veľké odrostlé deti, syn fúzy a dcéra už dovidaju — takýchto vdovcov treba odhovárať aby to nerobili.

A prečo?

Lebo také veľké už odrostlé deti sa potom na otca veľmi hnevajú, že sa on tak zbytočne bez potreby oženil chce, a nenávideľ budú tú osobu, čili takú macochu, ktorá takého starého muža neodpraví od seba, keď ju pokúša aby išla za neho. A keď títo dva starí «kokrheli» k tomu ešte aj malé dety dostanú potom, tak až vtedy budú tie veľké deti z prvého manželstva s jedom veľkým na macochu kukáť. Ale aj otca sebe vážif nebudú, že ešte nemal dosť jednej ženy, a macochu ešte menej budú čif, lebo sa tiež neuspokojila s jedným mužom. A zvlášte jej veľké deti budú ju sebe v srdeci oškliviť, že sa s jích otcem neuspokojila, že ešte druhého muža potrebuje bez príčiny a snáď len na zábavku, aby ho hladkala ako starého kocúra.

Viac tebe ja už nič nepoviem, aby si ma neohovárala, že ja tebe toho kúska chleba — ako to ti hovoríš — závidím! No uži, ale sa potom nežaluj, lebo ak prídeš na ponos p. farárovi že máš trpké staré dni, a že láska druhého manželstva ti už na chrbáte vyhorela a len modré flaky tebe nechala, ktoré tebe zlý pastorkovia srdečne dopriali, ja potom p. farára ešte proti tebe nahuckám, by tebe jednu kapitolu ešte prečítal za tvoje strečkovanie po druhom vydaji, však vieš že po fašiangoch vždy nastúpi škaredá streda a dlhý pôst a sebazapieranie.

Rozumejme sa!

Na vzdor všetkým odkazom a upozornovaniám obecnosť naše ešte vždy omýľno dopisuje.

Prinútení sme teda zase vážne prosíť každého, aby nižepísané riadky sebe dobre prečítal, a dľa nich sa držal.

1. Ako nemáme listy pre «Kresťana» adresirovať?

Nemáme adresirovať: «Edvard Sándorfi, József-körút 35» alebo: «Pán Jozef Körút 35» a podobné. Tak adresované listy motajú sa v Pešti týždne a týždne.

2. Ako máme adresovať?

a) peniaze

b) dotazy a reklamácie

c) oznamy a inseráti.

«Kresťan» kiadóhivatala, Budapest, VIII. ker. József-körút 35.

3. Kto žiada kalendáre, Listy Adiny, Kresťanké devy, Moje srdce také a tvoje je také; nech v týchto záležitostiach nie nám píše, ale takto: **Szt. Gellért-nyomda, Budapest, VIII. Práter-u. 44.**

4. Na redakciu, lebo na redaktora len takí nech adresujú svoje listy, ktorí dopisy alebo iné články, slovom spisobné práce posielajú. Asíce takto majú adresovať: **Kresťan szerkesztősége, Budapest, VIII. József-körút 35.**

5. Komu nedochodia noviny, nech tieto reklamuje na poštovom úrade. To jemu musí poštar urobiť zdarma. Ale ešte lepšie urobí, keď reklamuje zaslané peniaze.

6. Konečne prosíme dopisy len stručne a na krátko písať, zakiaľ máme taký nával dopisov; spolu prosíme všetkých dopisovateľov doterajších aby neráčili nám zalietať, že sme im dopisy neuvěřnili.

My by sme síce zo srdca vďačne uverejnili všetky dopisy, ale čo by sme aj celý časopis výlučne len dopismi preplnili, ešte aj tak mnohé dopisy ostaly by neuvěřnené.

7. Ako dá sa badať, nastáva nám nová doba prebudenia ducha kresťanského, a pravdepodobné prenasledovanie kresťanskej tlače s druhej strany: prosíme každého, kto sa chce pridružiť smelo a úprimne k bojovníkom za kresťanstvo, nech rozširuje náš časopis.

Jestli chceme, aby naša sebaobrana bola jednomyseľná a zdarná, teda musíme sa jeden druhého poznať, jeden o druhom vedieť, musíme byť povedomí o všetkom. čo sa ako kde robí a napreduje.

Redakcia.

CHÝRNIK.

Vydaj arcikňažny Štefanie. Z Viedne píšú: Už bolo úplne isté, že arcikňažna Štefania počiatkom marca bude sláviť svoj sňatok s grófom Elemérom Lónyaym, keď sa teraz zas novšie ťažkosti vyskytly. Viedeňský dvor totiž ustálil 200.000 korún ročnej apanáže pre arcikňažnu, ktorá ale žiada povýšenie tohoto obnosu, ohľadom čoho započaly sa nové vyjednávania. Druhá okolnosť, ktorá hatí sňatok je, že arcikňažna Štefania pred svojím vydajom mala by sa vzdať titulu «kráľovská vysosť», čo ale urobí zdráha sa, chce si tento titul podržať i na ten čas, keď bude už grófkou Lónyayčkou. Ohľadom tejto otázky vyjednávať sa bude s belgickým kráľom, ktorý nielen že nechce ponechať svojej dcére titul «kráľovskej vysosti», ale vôbec není usrozumený s vydajom arcikňažny Štefanie.

Demonštrácia za Egána. I mládež právnickej akademie veľko-varadínskej zaslala Egánovi telegrafický pozdrav za jeho mužné vystúpenie proti prišielcom z Haliče. Nazývajú ho «svojím vzorom, ozdobeným takými vlasteneckými cnosťami, akých je dnes málo».

Obet špiritismu. V Pešťbudíne 31-ročná deva, Alžbeta Homiesková, skočila s tretieho poschodia a onedlho nato umrela. Mnoho čítala o špiritisme, až sa dala vyhánaf zlého ducha zo seba, aby sa mohla spojif s dobrými duchmi. Keď si namislela, že už vyhnała zlého ducha. použila okamih, keď ju nepozorovali, vybehla na chodbu, vydriapala sa na zábradlie a s otvoreným náručím chcela sa povzniesť medzi duchov do výše. Pravda, padla na dvor a onedlho vypustila ducha. Ale pred smrťou vyznala ešte, že nedobre vykonala vyhnanie zlého ducha a padla na zem vraj len preto, lebo jej zlý duch prekazil vzniesť sa do nebies.

Prešporský jask. Z prešporku oznamujú: Opravenie sboreného železničného jasku už natolko dospelo, že — jak počasie ostane priaznivé — o štrnásť dní pravde podobne už budú môcť na jednom páre kolajnic vlaky chodiť. Na opravení jasku vyše 400 robotníkov pracuje vo dne i v noci. Sborenie sa jasku zapríčinilo štátnym železniciam obrovskú škodu.

Žrebovanie na stavbu synagogy. Ministerstvo dovolilo židovskej obci solnočkej usporiadať lotteriu na stavbu synagogy. Bude 100.000 žrebov po 2 koruny, 10.000 výhier, medzi nimi 4170 predmetov v hodnote po 5 korún.

Oravsko-hruštínsky kresť. potravný a úverkový spolok minulého roku 383 korún čistého osohu mal.

Pani Angela Kern, vdova, matka spišskomarkušovského farára v 73. roku veku svojho po pobožnom prijímaní sv. Sviatosti dňa 19. febr. v spišských Markušovciach zomrela.

Pre kravu. Z Lugošu píšú: V obci Zabale pri jednej exekúcii udal sa smutný prípad. Chudobný sedliak Michal Mitalík nezaplatil daň a exekútor chcel mu odviesť poslednú kravičku jeho. Mitalík v svojom zúfalstve soplrel sa a napadnul exekútora, a keď prišli žandári i na týchto siel pástou. Keď žiadne napomínanie nepomohlo, jedon zo žandárov úbohého človeka prestrelil. Guľa prešla Mitalíkovi cez pľúca, tak že o niekoľko minút skončil.

Uhorské kone do južnej Afriky. Anglickí agenti poskupovali 1000 koní v Uhorsku a teraz nakladajú ich na loď «Mounte Libanon» v prístave rjeckom. Odtiaľ dopravia ich do južnej Afriky na bojište.

300 na smrť ranených detí. Z Quatemaly sdeľuje «Petit Journal», že na školskej slávnosti následkom akejsi nepatrnej nehody povstal poplach. Na slávnosti bol prítomný i predseda Cabrera, a tento, naľakajúc sa, že chystá sa attentát na neho, kázal čestnej vojenskej stráži strieľať. Udadne 300 detí bolo smrteľne raneno.

Návrat dynamitarda. Adorjan Szeles, ktorý pred 5 rokmi chcel dynamitom rozbúrať povestný pomník generála Hentziho na Ďurskom námestí v budínskom hrade a ktorý ušiel potom do cudzozemska pred trestom, chystá sa nazpät do vlasti. Dľa zákona po 5 rokoch je záležitosť zastaraná a on bezpečne môže sa domov navrátiť.

Kráľ. fiškál jako dedič. Beke György popáchal mnoho krádeží a lúpeží, tak že súdy v Debrecíne a vo Veľkom Várade mali s ním mnoho práce. Konečne ho dolapili a pre rôzne zločiny odsúdili na 10 rokov do trestnice. Sedel v ilavskej trestnici a odsedel si už päť rokov zo svojho trestu. Nedávno ale upadnul do suchotín a pred niekoľko dňami zomrel. Keď Beke cítil, že mu uderila posledná hodina, zavolať dal ku posteli predstavenstvo trestnice, že chce urobiť testament. Pravda opatrovníci a strážnici hneď pribehli, lebo mysleli, že Beke má ešte nejakú tajnosť, nejaké ukryté poklady. Keď už k vyhovneniu testamentu všetko bolo prichystané zomierajúci väzeň rieknuť: «No, päť rokov som si už voľajako odsedel, ostatnú časť svojho trestu porúčam — pánu kráľovskému fiškálovi, ktorý viedol obžalobu proti mne. To je môj testament!» A s tým vypustil ducha.

Veliký požiar v Paríži. Veliký požiar zúril tieto dni v Paríži. Chytilo sa veľké orfeum «Frianom» zvané a zhorelo úplne. Škoda obnáša vyše 600.000 frankov. Svetochýrny pretvarujúci sa umelec Fegoli, ktorý sa na predstavení pred ohňom za prítomnosti obrovského obecenstva produkoval, utrpel sám 70.000 frankov škody, lebo mu väčšia časť garderoby zhorela. Veliké šťastie že oheň vypuknul už po predstavení, keď obecenstvo bolo sa už vzdialilo. Má sa za to, že oheň vypuknul na hľadisti. Policia zaviedla vyšetrovanie.

Kto bude ministrom vnútra? «Fővárosi Tudositó» sdeľuje z «najkompetentnejšieho» prameňa, že po parlamentárnom vybavení rozpočtu Ferdinand Horánszky bude vymenovaný za ministra vnútra a vtedy i hlavní župani hontianskej, satmárskej, novohradskej a liptovskej stolice povedia vane svojmu úradu. Ten istý osud má zastihnúť i hlavných županov čongrádskej a hevešskej

stolice. Desider Perczel vzdá sa predsedníctva snemovne vyslancov a pôjde za generálneho direktora bankového spolku účasť spoločnosti a Des. Szilágyi bude potom znovu vyvolený za predsedu snemovne vyslancov. Budeme vidieť, či čo z toho bude, a či Tisza starý neprekabáti Széll-ové plány!

Millionár v žalári. Leopolda Ujhelyiho, arendátora v Hódmezővásárhelyi, ktorého majetok cenia na million zlatých, ešte pred dvoma rokmi debrecínsky súd odsúdil na rok do žaláru pre falošnú prisahu. Výrok potvrdili i vyššie súdy. Leopold Ujhelyi na to chcel obnoviť pravotu, ale jeho prosbu debrecínska súdna stolica odsúdila a zároveň naložila, aby odsúdeného chytili a odviekli do žaláru.

Škandál pri pohrabe. V Erzsébetfalve pri Pešti mali pochovávať občana Jura Megyessiho. Útraty pohrabu mal znášať spolok veteránov, ktorého nebožtík bol členom. Rodina poverila podnikateľa pohrabov Járossiho, ale rychtár Gömbössy nechcel vyplatiť prémie, ponačť vraj len podnikateľ Schroeder je oprávnený usporadovať pohraby na konto spolku. Rychtár zakázal i spolkovú hudbu i zástavu. Járossi chcel protestovať proti tomu, ale rychtár dal ho jednoducho vyhodiť. Keď prišlo k pohrabu a keď rakev mala byť posvätená, dostavili sa sluhovia Schroedera, strhali ozdoby s rakve a vyhodili rakev na dvor. Rodina mrtvého protestovala proti takej surovosti, ale sluhovia Schroedera vytrhli mrtvolu z rakve, ktorú oni k tomu cieľu doniesli. Rakev Járossiho vyhodili von. Aby sa vyhlo väčšiemu škandálu, rodina mrtvého nechala sluhov Schroederových previesť výkony, potom oznámila vec vrchnosti.

Zemetrasenie. V Záhrebe dňa 20. t. m. v utorok popoludní o druhej hod. 51. min. pocítili silnejšie zemetrasenie, ktoré však žiadnej škody nenarobilo.

Pätnásobné veselie. Skutočne zriedkavá slávnosť odbývala sa dňa 18. t. m. v hontianskej obci Szobb v dome rychtára Jozefa Dudku. V ten deň totiž Dudka vydával svoju dcéru a ženíl svojich dvoch synov, a v ten istý deň on sám svätzil so svojou vernou družkou striebornú svatbu a jeho rodičia zlatú. Dojímavá rodinná stávnosť odbývala sa v chráme, kde päť párov stálo pred oltárom v prítomnosti skoro celého obyvateľstva obce.

Luccheniho sused ušiel. Z Genfu oznamujú, že z toho žaláru, v ktorom sedí Luccheni, vrah kráľovnej Alžbety, v noci s nedele na pondelok ušiel jedon väzeň. Patričný rab menuje sa Goc a ma cellu v bezprostrednom susedstve celly Luccheniho. Ešte dobre, že Luccheniho ostro strážia, lebo ľahko by sa bolo mohlo stať, že Goc by bol aj jeho pojal na svoj «výlet». Vysvitlo, že Goc ušiel pomocou jedného Gréka, ktorý mu všantročil do celly rašpľu, ktorou potom Goc prerezal mreže na obloku svojej celly.

Ozrutní úskoci. V londýnskom Cristal-Palace počas kúpania ušli dvaja veľkí sloni. Jedon z nich pošliapal strážnika a vybehnul na ulicu. Predne nazrel do jednej koncertnej dvorany, kde ozrutný hosť zapríčinil veľkí poplach, potom ale vbehnul do jednej krčmy a tu všetky

Obleženie Ladysmithu.

stoly a stolice podrúžgal. Tu ho konečne chytili, horko-fažko poviažali a odviekli nazpät do stajne. Druhý slon zatiaľ prechádzal sa po parku, ale táto prechádzka zapríčinila mnoho škody, lebo slon došliapal a dolámaval tie najpeknéjšie a najdrahšie sady a kvety.

40 stupňov zimy. Zo Stockholmu oznamujú, že v meste Falume, ktoré je svetochýrne pre svoje bane na meď, dňa 11. t. m. panovala 40 stupňová zima, tak že v teplomeroch zamrzlo živé striebro. Po celom Norvégsku a Švédsku panujú veľké metelice. Celý Škandinávsky polostrov tak vypadá, jako by bol pokrytý obrovskou bielou plachtou. Sňah ustavične padá. Na železniciach museli zastaviť premávku, lebo viac vlakov na ceste zavial sňah.

Moderní Makkabei. V dvorane kr. súdu v Pančove advokát Hódy udrel svojho kollegu Adlera poza uši ani zajaca. Potom schytili stoličky a vylätali sa navzájom. Na druhý deň striefali sa, ale sa netrafil.

Zomrel pro jedon pomaranč. 14ročný učeň Alexander Vosztjel ukradnul jedon pomaranč od predavača Matiaša Greguša, ktorý sa nato pustil za chlapcom a keď ho chytil, vylepil mu zaucho. Učeň šiel domov, nepovedal nič, ale pod večer začal sa ponosovať, že má veľké bolenie hlavy. Stav chlapca natoľko sa zhoršil, že ho museli zaviesť do nemocnice, kde o dva dni zomrel. Nešťastný učeň totiž od toho zaucha, ktoré mu bol Greguš vylepil, dostal otrasenie mozgov. Policia zaviedla vyšetrovanie.

Roberts a Delarey. Zvláštna hra osudu v južnoafrickej vojne teraz dvoch takých generálov postavila jedného oproti druhému, ktorí oba svojich synov ztratili v tejto vojne. Sú to : anglický maršall Roberts a Delarey generál Búrov. Generál Delarey, ako posledné zpravy sdeľujú, obiduc armádu Robertovu napadnul túto od chrbta, pričom zaujal 200 vozov anglického vozotajstva. Tak títo dvaja, svojich synov utrativší otcovia teraz stoja v boji. Jediný syn Robertov padnul v bitke pri Kolenzo, keď armáda Bullerova chcela prvýkrát preísť cez riekú Tugelu a syn Delareya padnul v bitke pri Modder-Riveri, o čom v berlínskom Lokal-Anzeigeri nasledovnú zprávu podáva jedon člen nemeckej ambulancie Červeného kríža v Jakobsdali :

Angličanov bolo asi 12—13.000, našich len štyritisíc; my sme 12 mrtvých a 40 ranených utratili, kdežto Angličania 1500 mužov. Prvý raz som videl v živote vojnu . . . Okolo nás samí mrtví, ranení a delové gule, bomby tak trieskali na všetky strany jako dážď alebo ľadovec. Na okamih nás to prestrašilo, no o chvíľu pozdejšie ponáhlali sme sa s našimi vozmi ku bojujúcim ra-

dom, aby sme posbierali ranených. Mój prvý ranený bol syn generála Delareya; mal fažkú ranu na nižšom tele — bol len osemnásťročný. Hneď sme ho odniesli na operačný stôl, no ľudská pomoc už bola marná. Guľa preražila mu žalúdok a roztrhala črevá; o dve hodiny pozdejšie v prítomnosti svojho otca, starého generála s blaženým úsmevom na rtach vypustil ducha. Len generál a ja sme boli prítomní . . . Potom vrátil som sa na bojište, vľáčili sme fažko i ľahko ranených, ustavičné rezanie, obväzovanie . . . pracovali sme zimnične. Krv, a všade len krv! Úžasné!

Odmeny za vysádzanie stromov. Minister orby tých chudobnejších statkárov, ktorí sami od seba stromom vysádzajú puste a holé stráne, odmeňuje peňažnou podporou. Tak v posledných dňoch na predostretie uh. kráľ. lesného dozorca v Turč. Sv. Martine minister orby udelil takúto podporu nasledovným : Bývali urbárnici v Likavke a v Liskovej dostali po 112 korún; svätomartinský urbárnici 80, komposesorát v Ondrašove a vo Vlaškách po 64 korunách a konečne komposesorát v Klačanoch dostal 175 korún podpory. Nech to slúži k povzbudzovaniu i ostatných majiteľov holých priestorov, ktorí vysádzaním i sebe i svojim potomkom môžu značne prospieť.

Nový zákon a anglická armáda. Z Londýna oznamujú, že pre vojakov bojujúcich v Južnej Afrike chystajú nový dar : ilustrované (obrázkové) vydanie Nového zákona. Knižka viazaná bude do silných desák v anglických národných farbách a je tak veľká, že ju každý vojak pohodlne nosiť môže vo vaku. V každom výtisku bude nasledovné autografické venovanie od lorda Wolseleya, hlavného veliteľa anglickej armády: «Som tej mienky, že bojujúceho vojaka nič tak nepoteší ako tento testament. Môže ho nosiť v kabáte vo vaku a zaiste bude mu on drahocennejším, než tá prislovná maršalská palica, ktorú údajne každý vojak nosí v svojom telati». Jako vidno, anglických vojakov chcú teraz pestovaním náboženského citu viesť k víťazstvu. Búri to už dávno učinili. I zvitazili. Chamberlain & komp. mali by sa trochu prehrňať v tom Novom zákone!

Klin klinom. Vo westfalskom mestečku B. žije jedon starý doktor, ktorý si svojou zkušenosťou veľmi pekný majetok nadobudnul. Nedávno stalo sa, že doktorovi vypísali väčšiu daň, než to práve mesto žiadať mohlo. Podal tedy ponosu, jež výsledok bol, že mestská vrchnosť odanila ho ešte väčším obnosom, než prvýkrát. Starý páno zbadal že jeho záležitosť ani poriadne nevyšetrovali, a preto pozval členov magistrátu ku sebe. Keď už všetci mestskí páni boli pospolu, odovzdal im jedno

Jako najlacnejší a
dôvery najhodnejší

PRAMENĚ PRE ZAKÚPENIE SEMIAČKA odporúčame

EDVARDA MAUTHNER-a

kupecký obchod semiačka c. a kr. dv. dodavateľa
v Budapešti VI., Andrassy-ut 23.

písmo a prosil ich aby si to prečítali. Bol to lekár zväť, ktorý bol ešte pred rokom urobil a v ktorom celý svoj majetok v hodnote 270.000 zlatých porúča mestu. Keď páni písmo prečítali, starušký lekár rieknuť: — Vaše pokračovanie zasluhuje, aby som sa i ja tak choval oproti mestu, ako sa mesto chovalo oproti mne. S tým chyťil svoj testament, rozdriapal na kúsky a hodil do ohňa.

Dvojnásobno elektro-magnetický kríž a či hviezda. Tento vychyrený apparát, ktorý tento názov má a u Alberta Müllera, V. Kálmán utca Nr. 19. je možno dostať, ako známo už mnohým pomohol. Dotyčne jeho podivuhodného účinkovania máme dnes poruke nasledovné svedectvo; «Prijmite moje najuprimnejšie vďaky. Váš dvojnásobno-magnetický kríž Nr. 86.967 u mojej manželky skutočne zázračne účinkoval. Ona trpela za dva roky na lámku, bez toho, žeby jej bolo volačo pomáhalo, a keď Váš apparát za štyri týždne nosila, bola úplne vyliečená. Ja odporúčam každému Váš apparát čo najviac, a kto na lúpanie, lámku, záduch, bezsnivosť, hučania v ušiach, utratenú chuť, a zvlášte na čuvy trpí, najlepšie urobí, keď sebe jeden apparát za 3 zl. u Alberta Müllera v Budapešti Kálmán utca Nr. 19. kúpi. Anton Buchwald, Viedeň, XVIII. Theresiengasse Nr. 48.

DOPISY.

Lom.

Slavná Redakcia!

Zasielam prítomný dopis s tou srdečnou prosbou, by ste ho v «Kresťane» uverejníť ráčil. Myslím, že posluží ku poučeniu a vážnemu rozjímaniu.

Keď som chodil do piatej a šiestej latinskej školy, učili sme sa v Mithológii o falošných pohanských bohoch, jakých mali Gréci a Latinici. Medzi tými bohmi bol jeden, ktorého menovali Gréci Krónos. Tento boh dozvedel sa, že vraj, z veľtby rodičov svojich, že, jedným zo svojich dietok bude z trónu zvržený a zabitý; aby sa mu to nestalo, sožral Krónos všetké svoje deti hneď po jejich narodení.

Krónos je slovo grécke, vyznamenáva čas, a jadro tejto fabule, tejto bájky je, že «čo časom zplodené jest, časom také bude ztrávené, sožrané.»

Ja Krónosom menujem všetkých žido-zednárov a jejich intimných pajťasov liberálnych tatárov. A tu musím bájku obrátiť, že totižto nie Krónos, žido-zednarismus, svoje dietky, ale dietky svojho otca Krónosa rozsápu, sožerú. Moderný Kronos, žido-zednarismus, zplodil už mnoho fafúchov, pangartov sú o mnoho horší, nežli draví vztekli vlci, týgry a hyeny. A keď ten moderný Krónos, židovskozednarismus, všetky tie svoje pangarty, fafúchy, tieto dravé šelmy repeú proti Bohu, proti Ježišu Kristu, proti sv. náboženstvu, proti sv. cirkve, proti pá-

pežovi, proti biskupom, proti kňazom, proti kresťanskokatolíckemu ľudu, — príjde čas, že sa tomuto modernému Krónosovi nepovedie lepšie, nežli ako sa vedlo trupe buričom v čas júliusovej revolúcie r. 1830. v Paríži. Trupa tá vrazila do kráľovskej zahrady, tam bolo jedno oddelenie, kde dravé šelmy, vlci, týgry, hyeny atď. v klietkach za silnými mrežami zavrené boli. Neďaleko stálo kráľovské vojsko. Buriči príjdu ku klietkam tým a hovoria: «Pustíme tie šelmy na vojsko!» Ihneď vylámali mreže, mysliac, že sa šelmy vrhnú na vojsko. Šelmy ale dali sa do tých, ktorí ich pustili a rozsápali, roztrhali ich na kusy. A tak i tie šelmy, ktoré si zplodil a vychoval moderný Krónos, žido-zednarismus, šelmy totižto, socialni demokrati, komunisti, nihilisti, anarchisti rozsápu najsamprv svojho tatu Krónosa, žido-zednárov, liberalných tatárov a jejich tutti quanti compagnov. Tomu nás učí dejepis. Všetci tí veľikí darebáci, tie krvavé ohyzdnie obludy za prvej francúzskej revolúcie, ktorí si vypestovali mladé pokolenia za zúrivé šelmy boli potom od týchto šeliem rozsápaní a sožraní. Všetci takí zahynúli, zomreli na popravišti. A aj tí boli Krónosom, zplodili deti, fafúchy, pangarty, ktoré ich rozsápali a sožrali. A tak i moderný Krónos, žido-zednarismus, židovskozednásky liberalismus plodí a vychováva ešte od seba ohavnejšie fafúchy, pangarty, socialistov, komunistov, anarchystov, nihilistov, nevercov, neznaobohov, vychováva ich v dravé šelmy a šťve tieto zbesilé šelmy proti Bohu, proti Ježišu Kristu, šťve ich na sv. cirkev Kristovu, na jej služobníkov, na pápežov, biskupov, kňazov, na verné stado Kristove. A bobužial, že v tomto našom sožido-vštelom sozedenárštelom országu nachádzajú sa nejední i laici i kňazi, ktorí s týmto moderným zlorečením, kliatbou božou ztíženým Krónosom, so židozedenármi s liberálnymi tatármi za jeden remeň fahajú a tak i oni rovne jako Krónos kliatbou božou ztížení sú. Môže však tento kliatbou božou ztížený Krónos, žido-zednári, liberálni tatári a jejich tutti quanti compagni istí byť, že tie dravé, od nich zplodené a vychované šelmy napoko na nich sa vrhnú a ich rozsápu a sožerú. Moderný satanský Krónos t. j. žido-zednári cheú a všetko možné na to vynakladajú, aby od tých dravých šeliem sv. cirkev Kristova bola rozsápana, sožraná, avšak to je tak isté jako dvakrát dva sú štyri, že nikolí sv. cirkev Kristova, ale oni budú rozsápaní a sožraní. Bude to však hrozný, ale zaiste zaslúžený trest Boží na žido-zednárov, na liberálnych tatárov a na jejich tutti quanti compagnoch.

Ondrej Rojko, vyslúžilý farár.

Od Piešťan.

Velebný Pán Redaktor!

Úctive prosím o láskavé uverejnenie nasledujúceho dopisu mojho: Stoličná kancelária-pisáreň kráľ. škôl-dozorcu (v nitriani. stolici) dostala neďávno novopečeného pomocníka, ktorý vystrojený súc na cestu navštevovať a vizitovať školy, zavítal i k nám do našich katol. elementárnych škôl okresných; k nám aspoň s večerom jakoby sub «Inkognio». Tento mladý páňko, vizitátor škôl, na-

dobudnul veľké zkusenosti v okrese našom po školách, nesmierne nedostatky odokryl svetu v nich, tak, že tie sa dostaly do uší až hen slávnemu stoličnému výboru a osv. pánu hlavnišpánovi. Nuž a čo-že to boli za chyby vo školách našich? V Pečenadoch, vraj, neľúbili sa mu mníšky v novozaloženej škole tam učinkujúce; nemajú vraj diplomy; nevedia vraj maďarský. No ale to je nepravda, a kto nepravdu hovorí, ten luže. Otázne mníšky majú výborné diplomy (kitünő, dicséretes). Hlavná pani i s druhou učiteľkou znajú dokonale maďarsky a nemecky, reč maď. vyúčujú, a tá tretia noviciuska, bárs z Moravy pochádza, ale je tlumočníkom pre slovenské deti, ktoré do školy tejto chodia z okolia, a čo noviciuska na skúšku sa chystá, ku ktorej sa noviciusky teprv o rok o dva pripúšťajú tak, jako je to s našimi učiteľkami z óvody. Ďalej vizitátor škôl zbadal, že v Dubovanoch školské kachle sú zlé, dýmia a zadušajú deti. V Borovciach že škola nemá primerané stolice. Vo Vígváre, (čítaj Veselé) školské stavenie je vraj primálne, potrebuje rozšírenie. A konečne v Drahovciach že škola je strašne s defmi preplnená, k zaduseni; to jest vo troch triedových izbách 248 deti je rozpoložených, ktoré ale vizitátor ani nevidel, lebo do Drahoviec s večerom dorazil. O týchto školských nedostatkoch jaknáhle sa stolica dozvedela ihneď slávny stoličný výbor vo svojom zasadnutí od dňa 18. januára uzavrel a ostro naložil najmä Drahovčanom, aby si IV. sieňu školskú vystavili a IV. učiteľa s platom ustálil, t. j. zorganizovali.

Školská stolica Drahovská vo svojom kongresse má sa poradiť, návrh stavby, jako i výloh na stavbu podať do 20. jan. atd. na patričné miesto.

Školská stolica drahovská na to predbežnú poradu 2. febr. vydržiavala po Litániach v tejto záležitosti, jako je obyčaj v škole; ale údovia tejže, to čo uzavreli protokolárne podpísať nechceli, lebo zasnivalo sa im, že by lepšie bolo, keď by sa ich škola zoštátnila. S touto myšlienkou od dávna naplňovali ľud obecný daktorí nepovolání, ktorí sa do veci tejto tak rozumia jako sliepka do piva. — A preto aby vec táto dostala akýsi náter politický, školská stolica 12. febr. svolaná do kancelárie notárskej (obecnej) pri prítomnosti dôst. pána dekana a škôldozorcu okresného nasledovne uzavrela: obec veriaci «Uznáva vraj potrebu IV. triedy,» a v zásade prijíma síce návrh stoličného výboru; ale veriaci obec pre neprajné pomery a nehody svoje, a pre tú príčinu, že obec nemajúc obecného majetku, školské farchy kryje jedine z priráziok, ktoré dľa preliminárneho rozrubu posavád už na 20 percentov vystúpily, není v stave zo svojej síly IV. triedu školy vystaviť a štvrtého učiteľa zaopatriť, a preto prinútená je k vysokému uh. kr. Ministeriumu osv. a výučby obrátiť sa s poníženou prosbou straniva vybudovania tejže IV. triedy školskej, ktorá by ale pritom zadržala ráz katolícký, a ostala by s celým právom neodcudziteľným majetkom obce veriacej.» A toto aj podpisala.

Pekná a chvalitebná je to vec, a my sme povdační tomu, že sa páni stoliční tak veľmi starajú i o naše

ľudové školy, jestli to není dajaká taktika a politika pred voľbami; jestli to není pre ľudákov dajaká špaiseduľa, aby sa oni zo školami radšej zaoberali a nie s politikou.

Medzitým avšak omnoho povdačnejší by sme boli patričným pánom stoličným, keď už tak preplnené žiakmi školy ľudové vidia, a tomu odpomáhajú, aby tiež i to videli, že sú po obciach i krémy rozšírené, namnožené, že krémy bývajú až veľmi s ľuďmi z mokrej štvrte naplnené, v ktorých bitky, všelijaké výstupky až do zdivočenia vystrájajú sa. Svetské zákony predpisujú, aby krémár netrpel opitého, alebo mládež do 18-ho roku v hospode; aby krémár nedal ľudu píť vozpust. A či sa to plní? Aspoň u nás nie. A jestli nie, prečo-že sa neodoberie licens merania nápojov, kto sa preheší proti zákonu?

Môžete stavať po dedinách bárs aj školy štátne; a aj školy gazdovské; môžete úverkovými spolkami pozdvihovať ľud hmotne, a spolkami miernosti i Missiami pozdvihovať ho mravne, čo chosňa, keď krémy z druhej strany kazia a rúcajú všetko to dobré, čo druhí zbudujú a vystavia. Piatike treba prietrž učiniť silami spojenými. počet krčiem treba umenšiť, redukovať; alebo aby sa podľa vysokoučeného pána Kuzmánya z Prahy a podľa «Ľudových Novín» č. 7. vyslovil: «Treba radikálnej pomoci proti piatike; nech štát zmonopolizuje obchod s liehovinami (alkohol), krémy nech zavre pri súčasnom otvorení skladov pálenky, kde kupujúci nedostane naraz viac, jako istú mieru pálenky zavrenú vo fľaške, ktorú nesmie vypíť vo sklepe, ale si musí zaniest domov. (Podobné veci nech sa udávajú na patričnom mieste.)

Keď sa raz naši kamaráty z mokrej špiritusovej štvrte nebudú môcť povalovať po krémách a ožrať sa do nevedomia, — doma sa ten Dzuro, Mišo a Jano nebude tak často opíjať, — na to je už potom domáci dohľad ženy a rodiny.

Druhej pomoci není.

Ratuj nás Pane, lebo hynieme!

Veteranus.

Z Velkých Ostratic.

Dôstojný Pán Redaktor!

Ponevác, že ja z presvedčenosti viem, že u nás vo Velkých Ostraticiach vášho obľúbeného «Krestana» z radosťou čítame, som si aj ja zaumienil našim milým občanom v prospech hudúcnosti niečo predniesť. A to tým viac sa prinúteným k tomuto «dopisu» cítim, žeby aj tie susednie obce prezvedeli jaká sa voľba vo Velkých Ostraticiach dňa 30. januára t. r. na obecných výborníkov previedla!

Výsledok našej voľby bol taký: náš starý p. rychtár pred pár týždňami ďakoval za svoj mandát, pokým myslel, že ho občania zase vyvolia, ale včul sa to stalo na opak. Naši občania si včul chceli zvoliť druhého rychtára po ich vôli, ale starý pán rychtár jak to zbadal hneď začal navádzať, a jako Vám je to známo milý čitateľa, ku tej peknej čertovici, ku Hebrejovi ľuďi a takých pánov liberálov zvolávať a tam im začal vykladať: teba Jožko som spravil pastierom a teba Ďurko hlásnikom, a

včul by ste mňa tak nechali? či som ja vám nerobil dobre? Ale milí čitatelia, keď by to tak bolo jako pán rychtár vyprával, ale to bolo naopak, lebo už viac rokov jemu neprišlo na um robiť obecné poriadky!

Milí čitatelia, chcem Vám povedať jako to išlo pri tej voľbe!

Voľba to bola taká, skoro jako na ablegáta. My ľudáci boli sme spokojní s našimi vôtami až do poslednej noci. Ale čo vymyslel ešte liberalizmus? Môžete mi veriť milí čitatelia, ešte aj jejich ženy v noci chodily po domoch a tak z ľudovej strany vôtum odvádzaly.

Čo sa ale stalo jednej takej podvodičnej liberálnej ženskej menom Žatka Angela! Jeden z našej ľudovej strany išiel pre svojho spoluvoliča a on ju tam našiel, čo ale ona od haňby robila? veru schovala sa pod posteľ.

Nebolo ešte na tom dosť, jeden šusterský majster M. Podoba Jozef bol u hlásnika, a povedal mu: «vy hlásnik, jak vy nebudete na starého rychtára hlasovať, ja sám dám na vás pozor, a keď len jednu hodinu zameškáte, to vás potom bude mrzeť.» Potom išiel za jeho synom, ktorí v jednej izbe bývajú, povedá: «ty Janko, a ty na koho budeš hlasovať? a on mu odpovedal, že ide do svojej dennej práce, asíce (šteki) kolky robiť. Na to mu ten majster povedal: nechod, len hlasuj na starého rychtára, budeš mať zaplatenú tvoju dennú prácu. On síce ostal doma, ale mal srdco naplnené z ľudovou stranou aj z jeho otcem, lebo bárs jako jeho otea strašili predsa neodstúpil od ľudovej strany!

Potom milý šuster zas išiel ku pastierovi, ktorí bývajú v jednom dome, vy pastier, keď nebudete na star. rychtára hlasovať, nebudete viac pastierom; tak ten chudák odstúpil od ľudovej strany!

Potom milí čitatelia aj jedna gazdina nám odviedla dve vôtá (hlasi), za ktoré sľúbila dva vozi slamy, ale to je len divná vec, keď taká gazdina čo tam nemá nič a na takom dvore si rozkazuje, ale milí čitat. dobre Vám je známo, že keď dostane starý muž mladú ženu, všetko jej dáva po vôli.

Naposledy keď už videli že nemajú dosť hlasov naši liberáli, tak si ešte povolali zo susedných stolíc t. j. z nitrianskej jedneho krivonosu Hebreja, lebo má u nás majetok druhého zo Skačanov menom Kliniec und Drgo, tak nás bohužiaľ liberáli premôhli.

Tak milí čitat. nášeho milého Kresťana držte sa len tej ľudovej strany! Bohu vás porúčám.

Jeden z ľudovej strany.

Odkazy redakcie.

Babjagurčan. Za dopis srdečná vďaka. Mienime ho len pod výsudanim menom uverejniť, a voľačo aj vynecháme alebo premeníme. — **Prev. p. A. Rojko.** Článok sme ešte neprečítali, ale z nápisu súdime že on bude do «Kresťana» veľmi súci. O tom istom predmete máme aj jeden druhý článok. — **P. Č. v Trebaticiach.** Dozvedali sme sa o vašich žreboch: nie sú vyndené. — **Dopisovateľ v Autunováci.** Majte prosíme trpezlivosť. — **Chtel-**

ničan. Že sa tomu cesnakovému dopisu smejete to uveríme. Že nás chce pán M. H. obžalovať, to zase nevríme. Len to by mu ešte bolo treba! Veď písmo je tu, ktoré sa prezradí — my ale nikoho sme nespomínali. — **Do Vrbového.** To sa nesmie ani len myslieť, že keď je u žida lacnejšie, teda preto obchádzať kresťana! To len volakedy sme mohli byť takí nerozumní, dnes je iné heslo: «Svoj k svojmu».

Antisemit. Že či je dovoleno žida nenávidieť? To nie, ale zločiny jeho aj nenávidieť je nie hriech. My proti osobe žida nič nemáme, ale proti veľkej nadvláde židov, ktorá nám kresťanom znivočením hrozí. — **J. Z. vo V. O., B. K., Zl. J.** vaše dotazy odovzdali sme vydavateľstvu. — **Černovlasí na Dobrej Vode.** Ani z toho si vy nič nerobte. Čo je pravda je pravda, vám sa nič stať nemôže.

Spisy redakcii zaslané.

Od kolísky. Listy kmotrovi o tom, že deti treba zväčsu vychovávať nábožensky. Najlepší dar pre mladonýchov. Strán 115. Cena viazaného výtisku bola 35 kr., teraz 40 halierov. — Ostatnie po nej uvedené knižky dostať u Fr. Richarda Osvalda na Teplej (Lenge) p. pošta Belabánya (Hontmegye). Kto zná Osvaldové spisy pôvodne a preklady, ten milerád pohľadá tých pár krajciarov, aby si z nich čím viac obstaral mohol. Pre rodiny niet lepšieho čítania, jako tieto knižky.

Ružencová knižočka. Albána Stolza, myšlienky o žoltári (ruženci). S obrázkami. Strán 76. Cena bola 15 kr., teraz 16 halierov.

Litanie loreťanské. Výklad litaní. Krásne vystavená knižočka s obrázkom. Strán 52. Cena bola 26 kr., teraz 26 halierov.

Hrsti príkladov. 220 príkladov zo života nábožného, veľmi poučných. Strán 131. Cena sošitého výtisku bola 30 kr., teraz 30 halierov; tvrdo viazanéhd 38 halierov.

Na túto knižku zvláštne upozorňujeme. Na dary pre ľud a školákov lepšej nieto.

Katolícke Hlasy:

Č. V. Či je Martin Luther spoľahlivý sprievodca do neba? Strán 67. Cena bola 12 kr., teraz len 16 hal.

Č. VI. Katolícka autonomia v Uhorsku. Strán 55. Cena bola 10 kr., teraz len 10 halierov.

Č. VII. Kto je Ježiš Kristus? Str. 19. Cena 4 hal.

Noviny Malých, s mnohými obrázkami. Ročník I. č. 2. Dostať v knihtlačiarňi Jána Bežu a spol. v Senici. Vychádzajú predbežne v neurčitej dobe. Jedno číslo stojí 4 halieri.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XII. číslo 1. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj B a b k a v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz),

Kto chce rozumno hospodáriť nemôže byť bez dobrého radcu, a takým je «Obzor».

CENNÍK

ovocných a iných stromov

na odpredaj zo stromkovej školy
sl. kr. mesta TRNAVY.

Počet kusov	Pomenovania stromov	Cena		Počet kusov	Pomenovania stromov	Cena	
		kor.	hal.			kor.	hal.
1800	Hruška 5 ročná	50	---	700	Gaštan 3 ročný	80	---
600	" 4 "	50	---	250	Malina (Almus)	20	---
800	" 2 "	40	---	150	Lipa (Tilia)	80	---
1300	Jablon 3 "	50	---	100	Breza (Betula)	80	---
1000	" 4 "	50	---	300	Gledícia	20	---
500	" 3-2 "	40	---	1100	Jaseň (Traxinus)	80	---
200	" nízka	50	---	300	Berberis	20	---
280	Broskyňa	40	---	500	Lonicera	20	---
160	Čerešňa 5 ročná	40	---	700	Amorpha	20	---
200	" 4 "	40	---	300	Colutoa	20	---
50	Višňa	40	---	350	Symphovia Carpos	20	---
100	Sliva 5 ročná	40	---	100	Spiria	20	---
200	" 4 "	40	---	700	Lignotrum	20	---
1500	Javor (Platanus a Platanides)	30	---	250	Romnus	20	---
2800	Javor 4 ročný	30	---	100	Tamaris	20	---
500	Oskoruša (Sorbus)	80	---	250	Ptelia	20	---
200	" 3 ročná	80	---	400	Cornus	20	---
300	Gaštan (Askulus) 2r.	80	---	200	Jelša (Almus)	---	---

Založená 1735.

* Telefon 395.

Mestská lekáreň k ČIERNEMU ORLOVI Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adresa telegramu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným reumatickým chorobám, proti trhaniu, bolasti nervov, pichaniu, boleniu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1-2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena fľaše 2 koruny, cena fľaše na prábu 1 koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Výt'ah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekábatelným prostriedkom hojacim, uľavujúcim a soslňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri plucovom hurute, pri zachripnutí atď. Veľa vďakočinení potvrdzuje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej fľašky 2 koruny, fľašky na prábu 1 koruna.

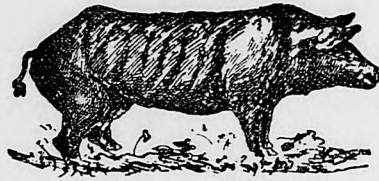
Krv čistiace pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytro a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatuľka 42 halierov, šesť škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vyprobované a za výborné uznané prostriedky dostať jedine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známkou a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falošných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 32 halierov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Pozornosti našich hospodárov

čo najvrelšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznaný liek

proti dúlu sviň,

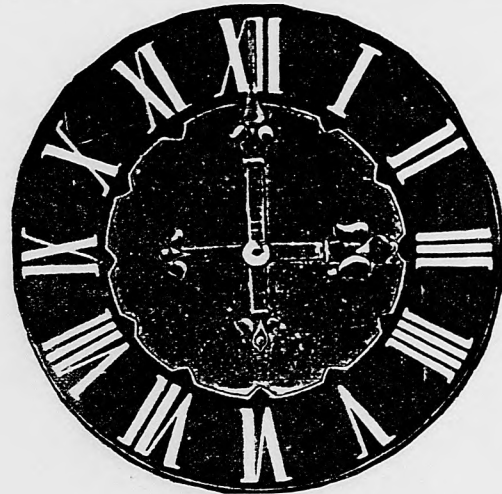
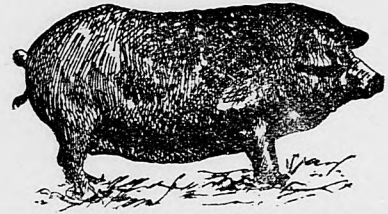
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou sluhou nielen od rozličných chorôb zachráni ošipané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere pripomáha; — o čom mnoho tisíc ďakujúcich listov a osvedčení svedčí. Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balika je 1 koruna jednokilového väčšieho 1 koruna 80 halierov 19 kilove baliky franco posielala

Szent-István-gyógyszertár, Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaniu, rheume, pri neduhoch križov a iných kostí znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke

ktorý uš pre mnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom pôvodné dokumentá svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akékoľvek neduhy kostí, organismus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je že e telu mladistvú ohybkosť dodáva. Cena jednej pôvodnej sklenky i s návodom je 1 koruna 40 hal. Jednej väčšej povodnej sklenky 2 koruna 40 hl.

Mám česť v známosť doniesť,
že vážové hodiny vlastnoručne shotovujem.

Látka kovová najlepšia, stroj výborný, najnovší, chod správny: následkom čoho ja za jejich trvácnosť čo najďalej dobre stáť a ručiť môžem. Hodiny tieto vážové aj pod na'ahovaním riadne idú, od vetra a prachu sú sklenou škryňou chránené. Vnútri nachodí sa pokazovacia tabuľka, ktorá správny chod hodín kontroluje a ten istý čas dnu vo váži ukazuje, ako i z vonku hodinové ruky.

Moje hodiny bez všetkej fabričnej práce výlučne sám hotujem a na patričné miesto dovážam.

Krom nových vážových hodín aj akékoľvek naprávanie za ľavnú cenu a pri úplnej garancii podujmam.

V Baňskej-Bystrici, roku 1899.

Michael Stollmann, hodinár.

Dvojnásobne elektromagnetický križ a či hviezda

R. B. N. 86968
uzdravuje a roz-
veseľuje, za čo
dobré stojíme,
pri lámke, zá-
duchu, bezsni-

bl'adosti, migréne klopaniu srdca, boľeniu hlavy.
opilepsii, závratu a iných chorobách nervov,
I 20-ročné choroby boli už takým spôsobom
odstránené.

vosti, hučaniu
ucha, ischli,
zlom slychu,
nervosite, ne-
chufi po jiedle,
boľeniu zubov,

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obcenstvo, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetická hviezda a či križ nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspäť dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapest, V., Kálmán-utcza 19 M. sz.

Moje srdco také a tvoje je také?

Druhé vydanie. ✚ Cena 8 halierov.

Toto utešené dielo vydala

„TLAČIAREN SV. GERHARDA“.

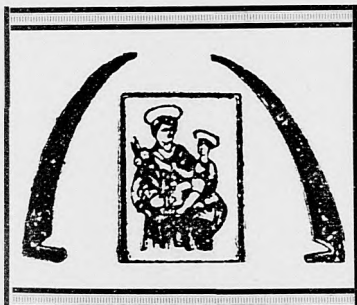
Vrele ho odporúčame ľudu.

Katolícke kníhkupectvo.

Správa kat. umeleckého ústavu Sv. Gerharda otvorila
obchod katolíckych kníh.

Tento katolícky obchod zamýšľa sústredniť tak uhorské, ako aj cudzozemské diela katolíckeho spisovateľstva, na sklade má maďarské, nemecké a slovenské modliace knižky a iné náboženské diela.

Umelecký ústav Sv. Gerharda má svoju tlačiareň a vlastné spisovateľstvo (Budapešť, VIII., Práter-u. 44.).

«Sohr Sväto-Antonská» fabrika na strieborno-ocel'ové kosi,
ktorej jediný a výhradný rozsiel'ateľ a predavateľ je

PÁN JOZEF SOHR
v meste **Somogy-Szill**

== ktorý aj vlani na londýnskej výstave zlatou medajlou a čestným diplomom bol vyznačený, ==

100 korún vyplatí tomu, kto vie preukázať «Sohr Sväto-Antonskú» kosu z daktorej inej fabriky,

200 korún vyplatí tomu, kto zpomedzi 100 «Sohr Sväto-Antonských» vie preukázať päť zlých kôs.

Kto úplne spol'ahlivú dobrú kosu chce si zadovážiť, ten dotiaľ od nikoho nech si neobjedná kosu, kým si od výšspomenutej chýrečnej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý ona hockomũ na žiadosť darmo a vyplatene zašle.

➡ Každý nech si žiada cenník na dopisnici. ➡

Zimné mesiace sú najpríhodnejšie objednatel'ov shromažďovať. — Shromažďitel'om výhody! — Viac tisíc poďakujúcich listov a dostatočných objednávok nachodí sa k opozreniu. — Svedomitá výsluha. — Úplná záruka!

Kathreiner

je opravdivý len v známych
Kathreiner-balíkoch!

A tak nikdy v otvorených alebo v takých
balíkoch, ktoré na prevedenie rátajú.

✿

Kneippova sladová káva Kathreiner
je ten najchutnejší a jedine zdravý a spolu
lacný dodatok k obyčajnej káve.

—

Kneippova sladová káva Kathreiner
s veľkou radosťou a s náležitou chuťou v sto
a sto tisíc familiach sa denne pije.

—

Kneippova sladová káva Kathreiner
výborne zastupuje obyčajnú kávu, keď ju lekári
zakazujú.

✿